

فراغت از «فراغت»!

باقی هم‌سن‌وسالانشان جانمانند و بتوانند مهارت‌های ارتباطی خود را گسترش دهند و یاد بگیران تعامل‌های خوبی برقرار کنند.

پژوهش‌ها نشان می‌دهد که نحوه گذراندن اوقات فراغت تأثیر فراوانی بر ابعاد مختلف زندگی فردی دارد و پیامدهای اجتماعی مهمی از جمله نشاط اجتماعی را به همراه می‌آورد؛ همچنین سیاست‌گذاران برنامه‌های مربوط به اوقات فراغت باید به این نکته توجه داشته باشند که بسترهای لازم برای گذران اوقات فراغت را فراهم کنند؛ به گونه‌ای که هر کس حق انتخاب داشته و بتواند از گرایش خود کمال رضایت را داشته باشد.

خود ندارند و او را تنها به حال خود، رها می‌کنند؛ به طوری که کودک می‌ماند و لیست بلندبالایی از کلاس‌ها و برنامه‌های مختلفی که نمی‌داند کدامش را باید در اولویت قرار دهد؛ برای همین هم اصلاً فرصت خازاندن سر ندارد و البته که دچار اضطراب و دلواپسی می‌شود. همه این‌ها اما نشان دهنده این است که اوقات فراغت، نیازمند برنامه‌ریزی اساسی و درست‌حسابی است؛ به گونه‌ای که کودکان و نوجوانان، علاوه بر داشتن فرصت برای در کنار خانواده بودن، بتوانند از جمع‌های دیگر نیز بهره ببرند؛ همچنین به ورزش و تفریح بپردازند یا اینکه در کلاس‌های آموزشی و هنری شرکت کنند و مهارت‌هایی را فرا بگیرند تا از

برای فرزندانشان در نظر نمی‌گیرند یا از حضور آن‌ها در کلاس‌های مختلف و جمع‌های هم‌سن‌وسال خودداری کرده و کودکان و نوجوانان (که اتفاقاً در سن حساس و خاص قرار دارند) را به حال خود رها می‌کنند که البته این مسئله نیز پیامدهای بی‌شماری را به همراه دارد و باعث می‌شود کودکان رشد و آگاهی‌های لازم را به دست نیاورند.

برخی از خانواده‌ها هم اما از آن طرف بوم می‌افتند. تابستان که می‌شود، به دلیل مشغله‌ها و روزمرگی‌های بسیار، تمامی مسئولیت پرکردن اوقات فراغت کودکان و نوجوانان را به سازمان‌ها و نهادهای ورزشی و هنری و آموزشی می‌سپارند و دیگر کاری به فرزند

نیز استفاده از گوشی‌های اندروید بر گپ‌وگفت‌ها غلبه دارد؛ همه این تغییرات، اما باعث شده است اوقات فراغت و نحوه گذراندن آن به مسئله‌ای اجتماعی تبدیل شود؛ مسئله‌ای که پرداختن به آن با توجه به شکاف‌های بین‌نسلی و تغییرات روزمره و رشد فناوری، شاید کار آسانی نباشد و نیاز به مطالعه و بررسی اساسی و شناخت نیازهای کودکان و نوجوانان در این حوزه داشته باشد. فرقی نمی‌کند؛ خانواده‌ها کودکان و نوجوانان، برای پرکردن اوقات فراغت و نحوه استفاده درست از آن شاید دچار سردرگمی باشند و اصلاً معنای اوقات فراغت را ندانند؛ برخی از خانواده‌ها نیز به دلیل نداشتن آگاهی و دانش در این رابطه، هیچ برنامه‌ای

جذابیت‌ها و قابلیت‌های آن به قدری است که هر سلیقه و نیازی را به راحتی می‌تواند ارضا کند و پاسخ دهد و دوری و گریز از آن امکان‌پذیر نیست. از سوی دیگر، تغییر سبک زندگی و همچنین تمایل افراد به زندگی آپارتمانی یا عدم توان خرید مسکن، باعث شده است روزبه‌روز عرض‌خانه‌ها کوچک‌تر و تنگ‌تر شود و طولشان، اما قد بکشد و به آسمان برسد. در عصر کنونی، دیگر خبری از خانه‌های ویلایی و حیاط‌دار که جان می‌دادند برای دوره‌های ما و شب‌نشینی‌های تابستانه، نیست. گرانی‌های افسارگسیخته و شیوع کرونا در سال‌های گذشته باعث شده است دید و بازدیدها و دورهم جمع شدن‌ها به حداقل برسد؛ البته که در همان حداقل‌ها

شبکه‌های اجتماعی و تغییرات فرهنگی و دگرگون شدن سبک زندگی، نحوه گذران اوقات فراغت عوض شده است. در زمان‌های امروزی که عصر ارتباطات نامیده شده است و ثانیه‌هایش در رقابتی تنگاتنگ با همدیگر قرار گرفته‌اند، مرزها از بین رفته‌اند و به تعبیر «مک لوهان» ی همه بدون اینکه همدیگر را بشناسند و آشنایی با هم داشته باشند، در «دهکده‌ای جهانی» زندگی می‌کنند؛ دهکده‌ای که در آن ارتباط‌های رودررو در دنیای واقعی، بیشتر جای خود را به تعامل‌ها در دنیای مجازی داده است و بسیاری از افراد به جای دورهم جمع شدن، ترجیح می‌دهند اوقاتشان را به صورت فردی و در فضای مجازی بگذرانند؛ فضایی که

و داغ تابستان با مشورت والدین خود برنامه‌های مختلفی برای سرگرم شدن و استفاده بهتر از این ایام می‌چینند و تلاش می‌کنند تا این فرصت را مغتنم بشمارند؛ هم به تفریحشان برسند، هم حرفه و فن هنری را فرا بگیرند و هم اینکه ساعات بیشتری را در کنار و همراهی با خانواده خود سپری کنند. اگر تا همین دیروز دوره‌های شبانه و رفتن به سفر و دل‌خوشی‌های کوچک مثل گل‌کوچک بازی کردن در کوچه، دوچرخه‌سواری و... بخش عمده‌ای از اوقات فراغت را به خود اختصاص می‌داد و خانواده‌ها این‌گونه زمان آزاد خود را می‌گذراندند، اما حالا و با رشد روزافزون تکنولوژی و همه‌گیر شدن آن و همچنین ظهور ابزارهای دیجیتال و

لیلامقیمی
دبیر گروه جامعه

تابستان، همیشه گره خورده است به اوقات فراغت گسترده؛ فرصتی برای دوری چند ماهه کودکان و نوجوانان از مدرسه و دل‌مشغولی‌ها و دلواپسی‌ها را جعبه درس و مشق و البته برنامه‌ریزی برای آنچه در طول سال تحصیلی فرصت انجام دادن آن مهیا نمی‌شود. اگرچه کودکان و نوجوانان در طول سال اوقات فراغت‌های زیادی دارند، جنس اوقات فراغت تابستان شاید با زمان‌های دیگر متفاوت باشد؛ به همین خاطر هم، بسیاری از کودکان و نوجوانان، قبل از رسیدن روزهای طولانی

2023

تابستان پرشمغله از جنس دانش آموزی!

کلاس‌های کنکور و جبرانی در برخی از مدارس اجازه تفریح به نوجوانان نمی‌دهد

گروه جامعه

بهار که به روزهای آخر خود نزدیک می‌شود، شمارش معکوس دانش‌آموزان برای چندصباحی رهایی از درس و مدرسه هم آغاز می‌شود. آن‌ها معمولاً روزهای آخر را در انتظار فرارسیدن تابستان و اوقات فراغت به سر می‌برند.

دخترها و پسرها هزارویک فکر و خیال می‌کنند و برای استفاده از این فرصت برنامه‌های متعددی را در نظر می‌گیرند؛ مثلاً یکی، عزم سفر می‌کند و دیگری، تصمیم دارد به کلاس زبان برود.

یکی کتاب‌های نخوانده‌اش را لیست می‌کند و تصمیم می‌گیرد در طول تابستان آن‌ها را بخواند و دیگری هم به یادگیری فن و هنر مشغول می‌شود.

در این میان، اما هستند دانش‌آموزانی که دغدغه درس‌ومشق در تابستان هم آن‌ها را رها نمی‌کند و مدارس مجبورشان می‌کند تا در کلاس‌های جبرانی و آموزشی شرکت کنند.

مهیا یکی از همین نوجوانان است؛ دختری که پایه دهم را به تازگی تمام کرده است و پاییز امسال به کلاس یازدهم می‌رود.

او دل‌پری دارد و می‌گوید به خاطر اینکه دو سال دیگر کنکور را در پیش دارد، روزهای تابستان را در مدرسه یا به درس خواندن و تست‌زدن می‌گذراند: «خیلی از بچه‌ها در این ایام درگیر کلاس کنکور هستند و به خاطر همین هیچ اوقات فراغتی در تابستان خود ندارند. ما مدام باید تست بزیم و درس بخوانیم و آزمون بدیم تا بتوانیم خودمان را بالا بکشیم و در کنکور موفق شویم.»

او ادامه می‌دهد: «این در حالی است که من و برخی از دوستانم اصلاً تمایلی نداریم که در تابستان درگیر این کلاس‌ها شویم؛ بلکه دوست داریم مثل بقیه نوجوانان اوقات فراغتمان را به گونه دیگری سر کنیم؛ اما مشاوران یا اولیای مدرسه مدام به ما گوشزد می‌کنند که اگر می‌خواهید در کنکور موفق شوید، باید در کلاس‌ها شرکت کنید و تست بزنید؛ وگرنه خبری از قبولی در کنکور نیست و این آزمون را خراب خواهید کرد.»

مهیا ادامه می‌دهد: «معمولاً کلاس‌های کنکور باید از پایه دوازدهم شروع شود؛ ولی در مدرسه من و برخی از دوستانم، این کلاس‌ها خیلی زودتر شروع می‌شود؛ برای همین هم هیچ فرصتی به‌منظور استراحت یا تفریح نداریم.»

حسین نیز از این موضوع گلایه دارد. او می‌گوید که مدام همه به او گوشزد می‌کنند امسال کنکور دارد؛ برای همین هم نباید از خانه بیرون برود و تمام وقتش را باید به درس خواندن بگذراند؛ درحالی‌که «این موضوع فشار روانی زیادی را برای من به‌همراه دارد و باعث می‌شود اصلاً در درس زده شوم؛ مدرسه هم مدام کلاس‌های آموزشی می‌گذارد و به اصرار خانواده‌ام، مجبورم در آن‌ها شرکت کنم.»

زهرا هم می‌گوید: «چون در درس ریاضی ضعیف هستم، خانواده‌ام در تابستان برایم معلم خصوصی گرفته‌اند و اجازه شرکت در سایر کلاس‌ها را به من نمی‌دهند.»

فشار به دانش‌آموزان، اما فقط به این موارد ختم نمی‌شود، بلکه هستند نوجوانان دیگری که می‌گویند تابستان که می‌شود، بنا به اصرار خانواده‌هایشان راهی کلاس‌های آموزشی مثل زبان انگلیسی می‌شوند؛ درحالی‌که آن‌ها تمایل دارند تعطیلات خود را فارغ از استرس و اضطراب‌های کلاس آموزشی و تمرین و خواندن به سر کنند؛ کلاس‌هایی که البته فقط در سه‌ماهه تابستان باید در آن حضور پیدا کنند و با شروع مهر و سال تحصیلی جدید باید عطای رفتن به آن را به لقایش ببخشند.

زهرا ۱۳ساله می‌گوید: «در طول سال تحصیلی، باید به درس خواندن و نوشتن مشق بپردازم که استرس‌های زیادی را در پی دارد. تابستان هم که شروع می‌شود، به اصرار پدر و مادرم باید به یک کلاس زبان بروم؛ درحالی‌که من دوست دارم، اوقات فراغتم را به گونه دیگری سپری کنم؛ مثلاً با دوستانم به پارک و سینما بروم یا اینکه در کانون‌های فرهنگی ثبت‌نام کنم. متأسفانه خانواده‌ام فکر می‌کنند تنها راه استفاده بهینه از تعطیلات، رفتن به کلاس آموزشی است!

در این باره، یک جامعه‌شناس در گفت‌وگو با رسانه‌ها گفته است: «باید والدین از برنامه‌ریزی کلاس‌های زیاد برای فرزندان در تابستان پرهیز کنند و به آن‌ها اجازه دهند که به‌صورت اختیاری برای اوقات فراغت خود برنامه‌ریزی درست و هدف‌دار انجام دهند.»

به گفته این جامعه‌شناس، واقعیت این است که گاهی اوقات اصلاً نمی‌توان نظام صحیحی برای گذران اوقات فراغت نوشت.

او تصریح می‌کند: «به‌عنوان مثال، برای فردی که در همه شبانه‌روز، در بین زباله‌ها در حال جمع‌کردن پلاستیك است تا بفروشد و زندگی خود را بگذراند، اوقات فراغت معنایی ندارد یا برای بعضی از فرودشنندگان در سوپرمارکت‌ها، اوقات فراغت بی‌معناست.»

اصفهان زیبا

❁ پیاده‌رو ❁

تفریح تیر!

گزارشی از رایج‌ترین تفریح‌های اصفهانی‌ها که به دلیل گرانی در سال‌های اخیر از سبد خانواده‌ها حذف شده است

بلاقمیعی
دیگروه جامعه

شمارش معکوس برای بهره‌بردن از اوقات فراغت و انجام دادن تفریح‌های درست وحسابی در روزهای کش‌دار تابستان از چند روز قبل از شروع این فصل آغاز می‌شود؛ تفریح‌هایی عمومی ورایج که شاید تائیش‌آزاین برای بسیاری از افاشار جامعه جای پرنرگی در سبد هزینه‌هایشان داشت؛ اما حالا یکی‌و سالی است که به‌خاطر افزایش هزینه‌های آن، بسیاری از شهروندان به ناچار مجبور شده‌اند قید خیلی‌هایش را بزنند و دورش را خط بکشند یا اینکه روزبه‌روز آن‌ها را محدودتر کنند تا با دودوتا چهارتا کردن بتوانند دلخشان را با خرجشان یکی کنند.

اگر تائیش‌آزاین فرارسیدن تابستان همراه بود با بستن چمدان و عزم سفرکردن یا برگزاری ورورهمی و مهمانی‌های شبانه و بردن کودکان به انواع‌واقسام شهرپارزی‌ها، حالا اما زور گرانی روزهای گرم تابستان را برای خیلی‌ها کش‌دارتر کرده و باعث شده است عطای تفریح‌کردن را به لقایش ببخشند و کنج خانه را به بیرون‌رفتن و چیدن برنامه‌های مختلف ترجیح دهند؛ تفریح‌هایی که عامه مردم اصفهان تا همین چند سال پیش با جمع‌وجورکردن اندکی از هزینه‌هایشان می‌توانستند آن را تجربه کنند و اوقات خوشی را برای خود و خانواده‌هایشان رقم بزنند! اما این تفریح‌ها کدام‌اند؟

* رستوران‌گردی و هزارویک دردسرا!

رستوران‌گردی و سرک‌کشیدن به آن‌ها و تجربه خوردن غذاهای رنگارنگ و متفاوت برای خیلی‌ها همیشه جذاب است؛ به‌خصوص حالا که روزبه‌روز بر تعداد رستوران‌های لوکس ولاکچری که خود را در فضاهای بازرها و آپشن‌های متنوعی را برای مشتری‌هایشان ردیف کرده‌اند، افزوده می‌شود و شهروندان را وسوسه می‌کند تا عزمشان را برای رفتن به چنین مکان‌هایی بیشتر جزم کنند؛ اما در یکی‌و دو سال اخیر، قیمت غذا سر به فلک کشیده است ورفتن به برخی از رستوران‌ها هم که تائیش‌آزاین امری معمولی وپیش‌پافتاده به‌شمار می‌رفت، برای خیلی‌ها سخت‌شده است. افزایش قیمت غذا و گرانی آن، البته صرفاً به رستوران‌های لاچکری اختصاص نمی‌یابد؛ بلکه تجربه بسیاری از شهروندان نشان می‌دهد که گرانی به همه رستوران‌ها و کترینگ‌ها قدم گذاشته و باعث شده

نست.

* چمدان‌هایی که گردوغبار گرفته‌اند!

تابستان است و سفر! روزهای گرم و بلند تابستان برای خیلی‌ها همیشه با بستن چمدان‌ها و عازم سفرشدن همراه بوده است؛ در این روزها که خبری از درس‌ومشق بچه‌ها نیست و خیال خانواده‌ها از این بابت راحت است، رفتن به سفر، اما پول می‌خواهد و هر کسی یاری رفتن به آن را ندارد. جست‌وجوهای اینترنتی حاکی از این است که سفر اصفهان به مشهد با تورهای آفر چیزی حدود سه میلیون و ۹۰۰ هزار تومان (حداقل) پای شهروندان آب می‌خورد. یک خانواده چهارنفره برای رفتن به این سفر زبارتی چیزی حدود ۱۲ میلیون تومان باید خرج کند؛ همه این‌ها را اما اضافه‌کنید به خرج ومخارج دیگر در حین سفر. شمال همیشه مقصد جذاب گردشگری برای مردم بوده است؛ شهرهایی که تابستان، مسافران آن‌ها به وفور بیشتر می‌شود؛ این در حالی است که هزینه سفر به شهرهای شمالی هم به‌طور چشمگیری افزایش یافته است. جست‌وجوی اینترنتی نشان می‌دهد که هزینه ماندن در اقامتگاه‌ها و گرفتن ویلا بسیار شده است. حداقل قیمت‌ها از شبی ۳۵۰ تا ۵۰۰ هزار تومان شروع می‌شود تا به قیمت‌های نجومی مثل شبی سه تا پنج

و قیمت‌های این خور د نی‌ها برق از سر می‌پرانند! رفتن یک جمع چهارنفره به کافه

و هزینه‌کردن چیزی حدود پانصد تا ششصد هزار تومان برای یکی‌و دو ساعت هم اما همانا، نوشیدن یک فنجان چای یا قهوه در این کافه‌ها معمولاً حدود ۵۰ تا ۷۰ هزار تومان پای افراد آب می‌خورد؛

هزینه‌ای که شاید جورکردن آن برای نوجوانان و جوانانی که هنوز دستشان به جیب خودشان نرفته است، سخت باشد؛ پس راه حل اساسی این است که قید آن را هم بزنند. فقط این کافه‌ها نیستند که قیمت‌هایشان افزایش پیدا کرده است؛ فس‌تودی‌ها نیز گران شده‌اند. اکنون یک ساندویچ لافل و یک پرس سیب‌زمینی، حدود ۵۰ هزار تومان پای شهروندان آب می‌خورد که البته نسبت به سایر قیمت‌ها شاید چندان گران نباشد؛ به همین دلیل هم هنوز رفتن به فس‌تودی‌ها برای خیلی‌ها سخت

* خداحافظی با یار مهربان!؟

خیلی‌ها نه اهل سفر هستند و نه کافه و

<p>سال نوزدهم ❁ شماره ۴۶۰۶ ❁ سه‌شنبه ❁ ۲۵ تیر ۱۴۰۲</p>	
<p>۴</p>	

عمومی کتاب به امانت بگیرند.

* تنی به آب‌زدن در روزهای داغ تابستان!

شنا و رفتن به استخر هم در روزهای داغ تابستان همیشه خاطرخواه‌های خاص خود را داشته است و دارد؛ افرادی که برای پرکردن اوقات فراغت خود فاصله‌گرفتن از دل‌مشغولی‌های روزمره، تنی به آب می‌زنند و خستگی در می‌کنند. بررسی‌ها اما نشان می‌دهد قیمت بلیت استخرهای نیز افزایش یافته است؛ به طوری‌که حداقل هزینه خرید بلیت استخر معمولاً از ۱۰ هزار تومان به بالا آغاز می‌شود؛ هزینه‌ای که شاید

برای خیلی‌ها تهیه‌اش مقدور نبوده و برای همین هم قراردادن این تفریح در برنامه خانواده امکان‌پذیر نباشد.

* **سینما و بلیت‌های آن چنانی!** حداقل بلیت سینما ۵۰ هزار تومان است؛ هزینه‌ای که شاید در بین خرج ومخارج دیگر چندان به چشم نیاید؛ اما خیلی‌ها می‌گویند همین هزینه نیز برایشان خیلی زیاد است؛ به همین خاطر هم ترجیح می‌دهند، به جای رفتن به سینما توی خانه منتظر روزفيلم‌های موردعلاقه‌شان به‌شکله‌های خانگی یا کانال‌های تلگرامی بمانند!

فداوقات فراغت!

در مدارس فوتبال ثبت‌نام می‌کردند. به موازات مدارس فوتبال بین پسرها، کلاس‌های نقاشی، به‌خصوص سیاه‌قلم، بین دخترها محبوبیت زیادی داشت و در تمام کوچه‌پس‌کوپه‌های محله‌ها، کلاس سیاه‌قلم دایر بود.

در دهه نود کلاس‌های موسیقی مد رایج اوقات فراغت شد و خانواده‌ها فارغ از اینکه فرزندانشان علاقه‌ای به موسیقی داشتند یا نه، اصرار ویژه‌ای به ثبت‌نام آن‌ها در این کلاس‌ها داشتند.

در این دوره، مدارس فوتبال به آکادمی تغییرنام داد و رقابت بر سر تعداد ستاره‌ها و آپشن‌های ویژه و استفاده از نام فلان وبهمن ستاره، آموزش فوتبال را به یک گذران لاچکری در اوقات فراغت تبدیل کرد.

تنوع گذران اوقات فراغت نسل امروزی با اوقات فراغت دهه‌شستی‌ها و دهه‌هفتادی‌ها

^[1] اما این تفریح‌ها کدام‌اند؟

^[2] اما این تفریح‌ها کدام‌اند؟

باینا تابستونو سرهی گنم...

رفتن به کلاس های آموزشی و هنری در تابستان چقدر پای شهروندان آب می خورد؟

رفتن به کلاس های هنری، آموزشی و تفریحی، از گذشته تاکنون، یکی از جذاب ترین تفریح هایی است که افراد با فرارسیدن فصل تابستان و روزهای داغ و کسش در آن را انتخاب می کنند تا این گونه ضمن یادگیری حرفه و هنر، اوقات فراغت خود را سر کنند و از آن استفاده بهینه ببرند؛ کلاس هایی که همیشه طرفداران خاص خود را دارد و اتفاقاً خانواده ها نیز از آن ها استقبال می کنند و اصرار دارند که هم زمان با فرارسیدن تابستان، نام کودکان و نوجوانان خود را در یک یا چند تای آن ثبت نام کنند. در سال های اخیر، اما شهریه برخی از این کلاس ها سر به فلک کشیده و امکان ثبت نام را برای برخی از خانواده ها، به ویژه آن ها که دارای چند فرزند هستند، سخت کرده است. در این نوشتار برآوردی داریم از حداقل هزینه هایی که والدین باید برای فرستادن فرزندانشان به برخی از کلاس های تابستانی صرف کنند.

پیش به سوی یادگیری زبان!

رفتن به کلاس زبان، به ویژه زبان انگلیسی نیز یکی دیگر از برنامه هایی است که افراد برای تابستان خود پیش بینی می کنند؛ چرا که رفتن به این کلاس هم فال است و هم تماشا! از یک سو باعث می شود افراد اوقات فراغت خود را پر کنند و از طرف دیگر هم به یادگیری زبان که اتفاقاً همیشه امری کاربردی است، می پردازند. اما شهریه کلاس زبان امسال چقدر برای زبان جویان آب می خورد؟ برای پاسخ دادن به این پرسش با یک آموزشگاه قدیمی زبان تماس می گیریم و می شنویم که شهریه کلاس زبان، برای افرادی که صفر هستند و هیچ پیش زمینه ای ندارند، ترمی ۹۸۰ هزار تومان است؛ هزینه ای که برای سه جلسه یک ساعت و نیمه اخذ می شود. در این میان، اما اگر کسی حال و حوصله یا فرصت رفتن به کلاس حضوری را نداشته باشد، می تواند از کلاس های آنلاین بهره برد که یک ساعت و نیم آن چیزی حدود ۲۸۰ هزار تومان پایش آب می خورد.

صفهان زیبا

پیاده رو

تابستان ولذت شنا کردن در استخر!

روزهای داغ و کسش در تابستان جان می دهد برای تن به آب زدن و شنا کردن در آن؛ برای همین هم رفتن به کلاس شنا یکی از انتخاب های همیشه خانواده ها برای کودکانشان است. اما شهریه کلاس شنا چقدر است؟ این پرسشی است که از پیمان گرامی، رئیس هیئت شنای اصفهان پرسیدیم و شنیدیم که هزینه آموزش ۱۵ تا ۲۰ نفره که معمولاً ۱۲ تا ۱۶ جلسه است، حدود ۸۰۰ هزار تا یک میلیون تومان است. شهریه آموزش های یک نفره هم همین هزینه ۸۰۰ تا یک میلیون تومان به اضافه هزینه بلیت استخر است؛ البته این میزان بر اساس نوع استخر و نحوه آموزش متغیر است و می تواند افزایش یابد؛ مثلاً ممکن است استخری خدمات بیشتری ارائه دهد و بابت آن هم هزینه بیشتری طلب کند؛ برای مثال، اکنون برخی از استخرها فضای خود را به طور کامل، آموزشی کرده اند و از مربیان درجه یک استفاده می کنند و خدمات بهتری را ارائه می دهند و به همین خاطر هم ممکن است شهریه بیشتری را دریافت کنند؛ البته اخیراً شنیدیم که برخی ها شهریه های سه تا چهار میلیونی می گیرند که در این خصوص نیز واحد های نظارتی فعال شده اند تا جلوی آن ها را بگیرند.

لذت فراگیری موسیقی

یادگیری موسیقی برای خیلی ها تفریحی جذاب و دلنشین به شمار می آید؛ چه برسد به اینکه تابستان باشد و فرصت خوبی هم برای یادگیری فراهم شود؛ زمانی که دیگر چیزی از دل مشغولی و درس و مشق و نشستن پشت نیمکت های مدرسه نیست. اما یادگیری موسیقی چقدر برای افراد هزینه دارد؟ تماس ما با یکی از آموزشگاه های موسیقی قدیمی نشان می دهد که آموزش سازهایی مثل گیتار و سنتور و تار به ازای هر ۲۰ دقیقه، ۱۲۰ هزار تومان پای هنرجوها ب می خورد.

هزینه رفتن به کلاس فوتبال؟

فوتبال همیشه برای خیلی ها جذاب است؛ چه اینکه توی کوچه و با بچه محل ها گل کوچک بازی کنند و چه اینکه راهی کلاس تابستانی مدارس فوتبال شوند و پا به زمین چمن بگذارند. شور و هیجانی که در فوتبال وجود دارد، شاید در خیلی از ورزش های دیگر جایی نداشته باشد؛ به همین خاطر هم فوتبال طرفداران خاص و پرروپاقرص خود را همیشه داشته است. بررسی های «صفهان زیبا» و گفت و گو با مدیر یکی از مدارس فوتبال نشان می دهد که هزینه یک ترم رفتن به کلاس فوتبال حدود دو میلیون ۸۰۰ هزار تومان آب می خورد که علاوه بر آن، هزینه آموزش و ارائه خدماتی همچون تهیه جوراب و وسایل بند و کوله پشتی و... را باید اضافه کرد.

ایجاد آورا

افراط و تفریط ممنوع!

احمد پدram، روان شناس: اوقات فراغت نوجوانان نیازمند برنامه ریزی درست است

گروه جامعه

تابستان آغاز شده و اولین ماه آن به نیمه رسیده است؛ فصلی که روزهای بلند و کسش دارش جان می دهد برای رفتن به این کلاس و آن کلاس و تدارک برنامه های متعدد مثل رفتن به سفر یا بودن با خانواده و دوستان و آشنایان.

اوقات فراغت کودکان و نحوه استفاده درست، اما ممکن است با چالش هایی همراه باشد؛ برای مثال، برخی از خانواده ها منتظر رسیدن این فصل و فارغ شدن کودکانشان از مدرسه هستند تا آن ها را در لیست بلندبالایی از کلاس های هنری و آموزشی و... ثبت نام کنند؛ درحالی که برخی از خانواده های دیگر از طرف بوم افتاده اند و ترجیح می دهند کودکان و نوجوانانشان در این ایام در خانه، خودشان را با ابزارهای دیجیتال و... سرگرم کنند.

در این باره احمد پدram، روان شناس، در گفت و گو با «صفهان زیبا» با بیان اینکه خیلی از اوقات اصلاً واژه اوقات فراغت بد معنی می شود، می گوید: «فراغت به معنای آرامش و آسایش و رهایی از هر مسئولیتی است که اتفاقاً در خلال آن انسان به رشد معنوی و عاطفی و اجتماعی می رسد و ارتباطات بین فردی آن افزایش می یابد؛ این در حالی است که خیلی از والدین به دلیل داشتن رویکرد های خاص و عدم دانش و فهم کافی در ارتباط مؤثر با کودکان، برنامه ریزی برای پرکردن اوقات فراغت را از خودشان ساقط می کنند و به گردن سازمان ها می اندازند تا به فرزندان آن ها مهارت آموزش بدهند.»

* اوقات فراغت به برنامه ریزی نیاز دارد

این روان شناس ادامه می دهد: «درست است که دانش آموزان نیازمند یادگیری مهارت هستند؛ اما باید توجه داشت که اوقات فراغت به برنامه ریزی نیاز دارد. ممکن است کودکی اوقات فراغت را بهره مند شدن بیشتر از آغوش پدر و مادر یا بازی کردن با آن ها بداند. خیلی از والدین از این مسئولیت فرار می کنند و به دلیل مشغله های مختلفی که دارند، ترجیح می دهند نام فرزندانشان را در کلاس های گوناگون ثبت نام کنند؛ درحالی که دوست داشتن دوست داشته شدن در این کلاس ها به نوجوانان و کودکان آموزش داده نمی شود؛ برای مثال، شاید کودکان تمایل داشته باشند در تابستان که اوقات فراغت زیادی دارند و از رفتن به مدرسه و نشستن بر سر کلاس های درس فارغ هستند، همراه با پدر و مادر خود به باشگاه یا پارک بروند و از کنار آن ها بودن لذت ببرند. همین هم سبب می شود ثبت نام بیش از حد آن ها در کلاس های تابستانی ذهن کودکان را مشغول کند و باعث ناآرام شدن آن شود.»

به گفته این روان شناس، خانواده ها باید طوری برنامه ریزی کنند که کودکان علاوه بر اینکه در کنار آن هاست و از مصاحبت با آن ها لذت می برد، در کلاس های هنری و آموزشی نیز شرکت کند و حرفه یا هنری هم بیاموزد؛ چون شرکت در این کلاس ها باعث افزایش ارتباط های میان فردی و همچنین رشد کودک در زمینه های مختلف می شود.

به گفته او، کودکان و نوجوانان برای پرکردن اوقات فراغت خود باید حقیقتاً انتخاب داشته باشند؛ مثلاً کودکی خوشحال است که تابستان فرصت بیشتری برای در کنار خانواده بودن دارد؛ درحالی که کودک دیگری تمایل دارد در این زمان در کلاس های آموزشی و هنری شرکت کند.

* این طرف بام یا آن طرف بام؟

آن طور که این روان شناس می گوید: «اوقات فراغت و نحوه صحیح بهره بردن از آن، نیازمند برنامه ریزی است؛ به گونه ای که بچه ها بتوانند از این فرصت به خوبی استفاده کنند و آن را به بطالت نگذرانند. کودک نباید صرفاً وقت خود را با آموزش ریاضی و فیزیک و... پر کند؛ بلکه برای رسیدن به رشد عاطفی و فردی نیاز دارد که در کلاس های دیگری مثل موسیقی و زبان و شنا و... هم شرکت کند؛ رشدی که بخشی از آن توسط خانواده و بخش دیگر نیز با حضور کودکان در برنامه های مختلفی که سازمان های متولی در نظر گرفته اند، ایجاد می شود. درحالی که پدر و مادری که توان مدیریت خانواده را ندارند و از لحاظ عاطفی یا یکدیگر نمی توانند ارتباط مؤثری برقرار کنند، از مسئولیت تربیت فرزندان خود دوری می کنند و آن ها را به عهده نمی گیرند؛ ضمن اینکه مشکلات معیشتی هم سبب شده است والدین اوقات زیادی را صرف کار کنند و دیگر فرصتی برای بودن با فرزندان خود نداشته باشند؛ برای همین مسئولیت تربیت و رشد کودک را به طور کامل به مدرس و سازمان های دیگر می سپارند.»

او با بیان اینکه البته شرکت در این کلاس ها نباید به صورت فشرده باشد و روح و روان کودکان را بیازارد، می گوید: «اگر کودکان اوقات زیادی از فراغت خود را در خانه سر می کنند، باید فضایی برای آن ها فراهم شود تا بتوانند با اعضای خانواده خود ارتباط مؤثری پیدا کنند. افراط و تفریط در اوقات فراغت جایز نیست!»

رفتن به باشگاه چه طاققت فرسا!

رفتن به باشگاه های بدنسازی هم یکی دیگر از برنامه هایی است که خیلی ها در تابستان برای پرکردن اوقات فراغت خود و همچنین بهره بردن از مزایای آن در کنار روزمرگی های خود قرار می دهند. رفتن به باشگاه اما این روزها کمی سخت شده است و هزینه های بالایی آن باعث شده برخی از افراد آن را از لیست برنامه ها و تفریح های خود خط بزنند. بررسی های «صفهان زیبا»، حاکی از این است که در حال حاضر حداقل پرداخت شهریه کلاس های بدنسازی حدود ۵۰۰ هزار تومان برای یک ماه (سه روز در هفته) است؛ حالا، اما به این هزینه اضافه کنید هزینه های دیگری مثل برنامه (که معمولاً از ۵۰۰ هزار تومان آغاز می شود)، اگر بخواهید مربی خصوصی هم بگیرید، باید پول بیشتری خرج کرده و حداقل یک میلیون هم بابت آموزش های آن پرداخت کنید.

در فضای مجازی اوقات فراغت کیلویی چند؟

فضای مجازی امروزه به ابزاری برای سرگرم کردن افراد تبدیل شده است

این ترتیب مدت استفاده بیشتر از شبکه‌های اجتماعی مجازی موجب کاهش تعامل بین نسل‌ها در خانواده می‌شود؛ همچنین کاربران با مخاطبان مختلفی در فضای مجازی به تعامل می‌پردازند که یکی از این گروه مخاطبان خانواده و اقوام هستند. تعامل در فضای مجازی حتی با افراد خانواده و اقوام بر تقویت تعامل نسلی تأثیری ندارد. بررسی مدت استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و رابطه آن با مناسبات نسلی نشان می‌دهد کسانی که کمتر استفاده می‌کنند، دارای تعامل بیشتری با خانواده هستند؛ همچنین افزایش عضویت در شبکه‌های اجتماعی موجب شده است الگوی غالب گذران فراغت به سمت فعال در فضای مجازی تمایل پیدا کند و این وضعیت تأثیرات چشمگیری بر تعامل‌های بین نسلی و نیز تغییر در سبک زندگی دارد؛ همچنین گذران فراغت جمعی مجازی حتی اگر با خانواده باشد، به تقویت روابط نسلی منجر نمی‌شود. اینجاست که نقش سواد رسانه‌ای و آموزش درست و صحیح به نوجوانان، همان‌ها که در سنین حساس هویت‌یابی قرار دارند، اهمیت پیدا می‌کند؛ سواد رسانه‌ای که همواره گفته می‌شود هدف از آموزش آن به افراد، دادن قدرت کنترل برنامه‌های رسانه به افراد است. معنای کنترل این است که مخاطبان توانایی اعمال کنترل بر روش برنامه‌ریزی ذهن خود را بیاموزند؛ بنابراین، هدف سواد رسانه‌ای این است که به مردم نشان دهد چگونه کنترل را از رسانه‌ها به خود معطوف کنند.

یاد کرده‌اند و گفته‌اند که اگرچه حضور نوجوانان و جوانان در فضای مجازی می‌تواند نتایج مثبتی را برای آن‌ها به همراه داشته باشد، از سوی دیگر اختصاص یافتن بیش از اندازه این فضا به اوقات فراغت و استفاده بی‌حدومرز از آن به عنوان ابزاری برای پرکردن اوقات فراغت و تفریح و سرگرمی می‌تواند پیامدهای مختلفی را هم به همراه داشته باشد؛ پیامدهایی که به مرور زمان خود را نشان می‌دهد و اگر به صورت مستمر ادامه یابد، این مسئله باعث اعتیاد جوانان و نوجوانان به فضای مجازی می‌شود. عدم تحرک کافی نوجوانان و جوانان و ابتلا به اضافه وزن، دوری از اجتماع و تقویت روحیه فردگرایی، امکان استفاده از شبکه‌های غیرمجاز با محتوا و تصاویر مبتذل، اعتیاد به شبکه‌های مجازی، اختلال در روابط بین فردی و اعتیاد به فضای مجازی و اختلال در انجام کارهای روزمره از جمله پیامدهایی است که بسیاری از آسیب‌شناسان و روان‌شناسان در رابطه با حضور بی‌حدومرز جوانان و نوجوانان در فضای مجازی برمی‌شمارند و درباره آن هشدار می‌دهند. آن‌طور که یافته‌های پژوهشی با عنوان «بررسی چگونگی رابطه بین مدت گذران فراغت مجازی و تغییر در روابط نسلی» نوشته «فروزنده جعفرزاده پور» نشان می‌دهد، بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و همسویی با خانواده رابطه‌ای وجود ندارد؛ ولی میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان یک فراغت فعال جمعی اما مجازی با تعامل با خانواده دارای رابطه معکوس و ضعیف است و بر آن تأثیر می‌گذارد. به

به گشت وگذار در این فضا اختصاص دهند؛ پس پُر بیره نیست اگر بگوییم دنیای امروز دنیای فضای مجازی است؛ دنیایی که افراد هر لحظه و هر دقیقه در مواجهه با آن هستند و اوقات عمده‌ای از عمرشان را در آن سپری و زندگی می‌کنند و قد می‌کشند و از مرزهای کشورشان عبور می‌کنند. آن‌طور که آمارهای ارائه شده از سوی مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) نشان می‌دهد، بیش از ۸۰ درصد جوانان ایران که بین ۱۵ الی ۲۴ سال سن دارند، از شبکه اینترنت استفاده می‌کنند. از سوی دیگر، براساس گزارش مرکز آمار ایران، میزان عضویت در شبکه‌های اجتماعی برای افراد ۱۵ ساله و بیشتر در کشور که در ۱۳۹۶ برابر ۵۳ درصد بوده، در ۱۳۹۹ به ۶۵ درصد رسیده و متوسط حضور روزانه در شبکه‌های اجتماعی از یک ساعت و چهار دقیقه در سال ۹۶ به یک ساعت و ۲۲ دقیقه در ۱۳۹۹ رسیده است؛ همچنین میزان عضویت در پیام‌رسان و اتساپ در این بازه زمانی سه‌ساله که شامل برش‌های زمانی قبل و بعد از یاندمی کروناس است ۲۴ درصد به ۸۸٫۵ درصد رسیده و در اینستاگرام از ۴۳٫۱ درصد به ۶۸ درصد افزایش یافته است. هرچند این آمارهای مقایسه‌ای مربوط به تمامی گروه‌های سنی بالاتر از ۱۵ سال است، حتی اگر با وجود شکاف دیجیتال در سنین بالا، توزیع یکنواختی را برای گروه‌های سنی مختلف تصور کنیم، نشان می‌دهد که میزان حضور نوجوانان در شبکه‌های اجتماعی سه تا چهار برابر شده است؛ حضوری که آسیب‌شناسان و کارشناسان رسانه بارها از آن به عنوان فرصت و تهدید

همه‌گیر شدن آن و دنوردیدن مرزها و به تعبیری، به وجود آمدن «دهکده جهانی»، این فضای مجازی است که افسار اوقات زندگی انسان را به دست گرفته و سبب شده است افراد در هر سنی بخش عمده‌ای از اوقات فراغت را به جای گذراندن در فضای شهری در این فضا سر کنند و باتوجه به سلیقه و نیازهای خود از آن بهره ببرند. فضای مجازی و قابلیت‌های بی‌شمار آن جذابیت‌های بسیاری را برای افراد به ارمغان آورده است؛ قابلیت‌هایی که تنها با داشتن یک گوشی تلفن همراه به آسانی در اختیار مخاطبان قرار می‌گیرد و باعث می‌شود افراد اوقات عمده خود را در شبانه‌روز

فراغت و سرگرم شدن با برنامه‌های پرمحتوای رسانه‌ای سلیقه هنری افراد را افزایش داده و ذهن آن‌ها را پرورش می‌دهد؛ درحالی‌که عده دیگری این موضوع را برنمی‌تابند و اعتقاد دارند که این برنامه‌ها باعث تنزل سلیقه عمومی می‌شود و انسان‌ها را به سستی و غفلت ترغیب می‌کند؛ بنابراین محتواها باید دقیق‌تر بررسی شوند تا تأثیر واقعی آشکار شود. نقش رسانه‌ها در ایجاد سرگرمی و پرکردن اوقات فراغت اقشار مختلف جامعه، اما انکارنشدنی است. اگر تا دیروز رادیو و تلویزیون و مطبوعات جزو رسانه‌های پُرطرفدار و مخاطب‌بودند و با تولید محتوا در زمینه‌های مختلف این نقش را به خوبی ایفا می‌کردند و قادر به ارضای هر سلیقه‌ای بودند، حالا اما با گسترش فضای مجازی و

گروه جامعه

«هارلد لاسول»، جامعه‌شناس و نظریه‌پرداز ارتباطی، کارکردهای مختلفی برای رسانه‌ها برمی‌شمارد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها کارکرد سرگرمی و پرکردن اوقات فراغت است؛ چراکه رسانه‌های جمعی با بخش برنامه‌های مهیج و جذاب که خاصیت سرگرمی دارند، می‌توانند نقش بسزایی در الگوها و دیدگاه‌های افراد جامعه داشته باشند و آن‌ها را از روزمرگی رها کنند و به سمت وسوی ارتباط و تعامل با محیط سوق دهند. برخی از جامعه‌شناسان معتقدند که پرشدن اوقات

اوقات فراغت دودی!

چرا در سال‌های اخیر استعمال دخانیات و ماده مخدر گل به یکی از تفریح‌های نوجوانان تبدیل شده است؟

لاله اصغرزاده دبیر گروه جامعه

آسمان تنور شده است و هرم داغش را می‌پاشد به روی زمین. گرمای ۳۸ درجه سیلی می‌زند به صورت تازدی بر اعصاب بیندازد. ساعت حوالی پنج بعدازظهر است و خیابان‌های اصلی شهر هنوز شلوغ نشده، اما در امتداد مادی نیاصرم، جایی که درختان سایه انداخته‌اند و نسیم خنکشان را پهن کرده‌اند، پر است از دخترها و پسرهای نوجوانی که روی چمن‌ها شانه‌ها شانه‌یله داده‌اند به هم و با صدای بلند صحبت می‌کنند و می‌خندند؛ خنده‌ای که صدایش تا آسمان می‌رود و آغشته می‌شود به حلقه‌های دودی که از «سیگاری» قد کشیده و فضا را پر کرده است. سیگار بین دست‌هایشان می‌چرخد و هر کدامشان کامی از آن می‌گیرند و همچنان به حرف‌زدنشان ادامه می‌دهند و به اطراف خود توجهی ندارند. هوا که خنک‌تر می‌شود، تعداد نوجوان‌ها هم بیشتر می‌شود و آن‌ها را در نقاط مختلف شهر می‌توان دید؛ لاله‌های شمشادها و گوشه پارک‌ها یا کنج کافه‌ها و نقاط کور شهر و حاشیه رودخانه یا در پیاده‌راه چهارباغ. هر طرف که نیم‌نگاهی بیندازد، حلقه‌هایی از نوجوانان و جوانانی را می‌بینید که دور هم نشستند و سیگاری بر لب گذاشته‌اند یا قلیان به دست گرفته‌اند و حلقه‌های دودش را به هوا می‌فرستند؛ دخترها و پسرهای کم‌سن‌وسالی که این روزها کشیدن سیگار و قلیان و حتی «گل» به پای ثابت دوره‌های و پاتوق‌های دوستانه‌شان تبدیل شده است و البته که تعدادشان هم کم نیست؛ کافی است نیم‌نگاهی به اطراف خود بیندازید تا آن‌ها را ببینید و با جمعیت زیادی از این نوجوانان و جوانان مواجه شوید که ترجیح می‌دهند، ساعتی از اوقات فراغتشان را دور هم جمع شوند و سیگاری یا قلیانی بکشند و همراه با هم سن و سال‌هایشان وقت بگذرانند.

* سرگرمی دیگری نداریم!

کشیدن سیگار و قلیان و ماده مخدر گل، حالا چند سالی است که به یکی از تفریح‌های جذاب برای نوجوانان و جوانان تبدیل شده است و آن‌ها ترجیح

می‌دهند، بخشی از اوقات فراغت خود را همراه با دوستانشان و این‌گونه به سر کنند؛ مثل سعید ۱۴ ساله که یکی عمیق به سیگار می‌زند و دودش را در گرمای هوا پخش می‌کند. حلقه‌های دود بالا می‌رود و در گرمای هوای ماسد. سیگار بین دوسه نفر از دوستان دیگرش می‌چرخد. او و دوستانش صدایشان به خنده و شوخی بلند می‌شود. می‌گوید: «تنها سرگرمی‌مان همین است که عصرها با هم اینجا قرار بگیریم و دور هم جمع شویم. «سیگاری» دود کنیم و چند ساعتی از غرزدن‌ها و گیردادن‌های خانواده‌هایمان دور شویم!» کشیدن سیگار و گل و قلیان در سال‌های اخیر یکی از تفریح‌های محبوب برخی از نوجوانان است؛ موضوعی که به گفته رضا اسماعیلی، جامعه‌شناس، در گفت‌وگو با «اصفهان زیبا»، شاید به دلیل جابه‌جا و دگرگون شدن نقش‌های نوجوانان و جوانان است. او با اشاره به اینکه یکی از ویژگی‌های جهان مدرن، افزایش اوقات فراغت خارج از کار و پاسخ‌گویی به نیازهای زیستی است، بیان می‌کند: «باید توجه داشت که نقش‌های جوانان و نوجوانان در ایران دگرگون شده و تغییر پیدا کرده است؛ برای مثال، در گذشته نوجوانان به عنوان نیروی کار پاره‌وقت در تابستان مشغول به کار می‌شدند؛ اما حالا با تغییر نگرش والدین و همچنین پایین بودن میزان اشتیاق و فرصت‌های شغلی جوانان و نوجوانان اوقات فراغت بیشتری دارند و البته می‌توانند برنامه‌های مناسبی برای پر کردن آن در نظر بگیرند.» این جامعه‌شناس با بیان اینکه ارائه خدمات به نوجوانان و جوانان در حال حاضر متناسب با جمعیت مناطق شهری و کلان‌شهرها نیست، می‌افزاید: «به این معنا که امکانات و فضاهای ورزشی و تفریحی و سرگرمی به‌طور کامل مهیا نیست؛ ضمن اینکه افزایش قیمت خدمات و همچنین عدم کفایت حمایت‌های دولتی موجب شده است نوجوانان آن‌طور که تمایل دارند، نتوانند برای پر کردن اوقات فراغت خود برنامه‌ریزی کنند. علاوه بر این، بسیاری از تفریح‌ها و سرگرمی‌هایی که تا پیش‌ازاین جنبه عمومی داشته‌اند، به دلایل مختلف محدود و باعث شده برخی از جوانان و نوجوانان از آن‌ها فضاها خارج شوند و به سمت وسوی فضاهای زیرزمینی یا خصوصی سوق پیدا کنند که این مسئله یکی از چالش‌های

پیش روی نوجوانان و جوانان در حوزه اوقات فراغت و سرگرمی به‌شمار می‌آید؛ ضمن اینکه سبب می‌شود برخی از نوجوانان و جوانان به سمت مصرف مواد مخدر و دخانیات یا مشروبات الکلی سوق پیدا کنند.»

*** نقش مهم فضای عمومی در پرکردن اوقات فراغت**

او با بیان اینکه تفریح و پرکردن اوقات فراغت یکی از نیازهای اساسی نوجوانان و جوانان است که باید مورد توجه سیاست‌گذاران اجتماعی قرار گیرد، بیان می‌کند: «در سال‌های اخیر خانه‌ها کوچک‌تر شده‌اند و ارتفاع یافته‌اند و از حالت ویلایی خارج شده‌اند؛ بنابراین باید امکانات مختلف تفریحی و رفاهی برای شهروندان در فضاهای عمومی در نظر گرفته شود تا آن‌ها اگر نمی‌توانند به دلیل داشتن فضای کافی اوقات فراغت خود را در خانه‌ها سر کنند، از فضاهای عمومی به‌جای آن استفاده کنند؛ ضمن اینکه سیاست‌گذاران باید این نکته را مدنظر داشته باشند که ناکافی بودن فضاها و امکانات تفریحی و سرگرمی و ورزشی و همچنین هزینه بالایی آن، باعث می‌شود بسیاری از خانواده‌ها نتوان استفاده از آن را نداشته باشند. فضای عمومی نباید جایگاه خود را از دست بدهد و برای سامان‌دهی آن سلیقه‌ای عمل شود.»

او با اشاره به اینکه در حوزه اوقات فراغت در حال حاضر دو الگو وجود دارد، می‌گوید: «برخی ترجیح می‌دهند به‌طور جمعی و فعال ساعات فراغت خود را پر کنند؛ درحالی‌که بعضی دیگر تمایل دارند ساعات فراغت خود را به صورت فردی و منفعلانه و با استفاده از ابزارهای دیجیتال سر کنند؛ به همین خاطر است که اکنون شاهد هستیم بسیاری از جوانان و نوجوانان ساعات زیادی از زندگی خود را در فضای مجازی و به‌دنبال پاسخ‌گویی به نیازهای مختلف خود می‌گذرانند که البته این مسئله نیز باید مدیریت شود.»

